

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
GRADANSKO ODJELJENJE
Broj: 41 0 P 045011 17 Spp
Sarajevo, 21.04.2017. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Visokom za rješavanje spornog pravnog pitanja od 07.03.2017. godine, na osnovu odredbe člana 61c. stav (1) Zakona o parničnom postupku („Službene novine FBiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 – dalje: ZPP), te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta („Službeni glasnik BiH“ broj 66/12 i 40/14) u sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 21.04.2017. godine donio je:

ODLUKU

Odbija se zahtjev Općinskog suda u Visokom za rješavanje spornog pravnog pitanja broj: 41 0 P 045011 16 P 2 od 07.03.2017. godine koji glasi:

- „da li se radi o presuđenoj stvari,
- da li je dopuštena tužba za utvrđenje ništavosti izjave o jemstvu, utvrđenje da ne postoji ugovor o jemstvu kao i utvrđenje da ne postoji pravni odnos između glavnog dužnika i jemca niti pravni odnos između banke i jemca po odredbama člana 54. stav 1. ZPP u situaciji kada je prije podnošenje tužbe za utvrđenje donesena pravosnažna presuda kojom su glavni dužnik i jemac obavezani da banci isplate iznos po osnovu ugovora o kreditu na koji se izjava odnosi
- da li izjava koja je u ranije vođenoj i pravosnažno okončanoj parnici između istih stranaka ocjenjena kao ugovor o jemstvu bila i pravni osnov obavezivanja tuženog (tužioca) kao solidarnog dužnika može biti sada ništavna“ ?

O b r a z l o ž e n j e

Općinski sud u Visokom uz dopis od 07.03.2017. godine dostavio je ovom sudu predmet broj: 41 0 P 045011 16 P 2, radi donošenja odluke o spornom pravnom pitanju.

Iz spisa predmeta proizilazi da se navedeni predmet postupka pred prvostepenim sudom odnosi na pravnu stvar tužioca: E.G. (jemac kredita) iz Visokog, koga zastupaju punomoćnici K.G. i M.V., advokati iz Visokog, protiv tuženih: 1.) J.V. (glavni dužnik) iz Visokog i 2.) ASA Banka d.d. Sarajevo (pravni slijednik davaoca kredita - IK Banka d.d. Zenica), a tužbeni zahtjev glasi: „Utvrdjuje se da je Izjava tužioca od 14.02.2008.godine data u zahtjevu za kredit prvotuženog broj: 3210 od dana 14.02.2008. godine ništava, te da ne postoji pravni odnos, ugovor o jemstvu između tužioca i drugotužene po ugovoru o kreditu broj: 05-20-3210/2007 od dana 14.02.2008. godine odobrenog prvotuženom u iznosu od 15.000,00 KM, niti pravni odnos između tužioca i prvotuženog“. Tužba u predmetu postupka podnijeta je prvostepenom sudu dana 10.01.2014. godine. Između istih stranaka u obrnutim ulogama okončan je prijašnji postupak broj: 43 0 P 013831 09 P po tužbi tužioca IK Banka d.d. Zenica protiv tuženih: 1. J.V. (glavni dužnik), 2. E.G. (jemac) i 3. M.R. (jemac) i protivtužbi 3.tuženog jemca M.R., te donijeta prvostepena presuda (30.11.2012.) kojom su (po tužbi) obavezani tuženi da solidarno

plate tužiocu dug po osnovu ugovora o kreditu, a (po protivtužbi) odbijen je protivtužbeni zahtjev. Protiv te presude žalbu je izjavio tuženi M.R. (jemac), a drugostepenom (pravosnažnom) presudom broj: 43 0 P 013831 13 Gž od 18.02.2013. godine, njegova žalba je uvažena i preinačena prvostepena presuda tako da je tužilac odbijen sa tužbenim zahtjevom u odnosu na tog tuženog i utvrđeno je da taj tuženi nije u pravnom odnosu jemca 1.tuženog po ugovoru o kreditu.

Prvostepeni sud je naveo da je u predmetu postupka utvrdio da su tuženi J.V. i IK Banka d.d. Zenica 14.02.2008. godine zaključili ugovor o kreditu (15.000,00 KM uz kamatu i rok otplate), da u zahtjevu za kredit od 11.02.2008. godine, između ostalog, je sadržana izjava o jemstvu od 14.02.2008.godine, da u rubrici "Izjava prvog žiranta" su popunjeni podaci o zaposlenju E.G. i ovjereni pečatom Centrotans Bus d.d. Sarajevo, da je Izjava potpisana od tog žiranta i odobrio obustavu primanja u iznosima bez oznake mjesečnim rate, ukupnog iznosa i bez imena lica za kojeg jamči, a za što su na samom obrascu predviđene linije, da je u prijašnjoj parnici prvostepena presuda u odnosu na tog žiranta stekla pravosnažnost istekom roka za žalbu, da se u tom postupku raspravljalo o ugovoru o kreditu, Izjavi o jemstvu, da je u parnici postupka saslušan E.G. kao stranka i pri tome iskazao da nije potpis njegov u toj Izjavi.

Takođe, prvostepeni sud je naveo da se kod tog suda vodi više predmeta po identičnim tužbama kao što je spor u predmetu postupka, da je različito sudio, da je po žalbama drugostepeni sud odlučio različito, pa čak i ista drugostepena vijeća. Predmeti u kojima je prvostepeni sud svojom presudom usvojio tužbeni zahtjev (proizilazi 7), svi su pravosnažno završeni (žalbe drugostepeni sud odbio i potvrdio te prvostepene presude), da su u istim izjavljene revizije o kojima nije još odlučeno, dok u predmetima u kojima je odbijen tužbeni zahtjev (7) svi su vraćeni na ponovno suđenje prvostepenom sudu (6 predmeta) osim jednog u kojem predmetu je protiv drugostepene presude (41 0 P 045282 16 Gž od 22.05.2016.) izjavljena revizija o kojoj nije odlučeno. (Iz drugostepenih odluka koje su dostavljene u spis predmeta, proizilazi da je drugostepeni sud nakon donošenja odluke broj: 41 0 P 043158 15 Gž 2 od 03.06.2015 godine slijedio jedinstveno stanovište o pitanjima koje definiše kao sporno prvostepeni sud.)

Nadalje, prvostepeni su je naveo da u predmetu postupka donio presudu od 26.05.2015. godine kojom je odbio tužbeni zahtjev, da je ista ukinuta rješenjem drugostepenog suda od 15.04.2016. godine, da je u ponovnom postupku po prijedlogu tužene banke već podnosio (2016.) zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja koji je Vrhovni sud Federacije BiH odbacio kao nepotpun Odlukom broj: 41 0 P 045103 16 Spp od 13.12.2016. godine, da na ročištu glavne rasprave od 21.02.2017. godine ta tužena je ponovo predložila da se pokrene postupak za rješavanje spornih pravnih pitanja koju inicijativu je taj sud prihvatio i riješio da zastane sa postupkom do odluke Vrhovnog suda Federacije BiH. Na tom ročištu prijedlogu tužene banke se usprotivio punomoćnik tužioca.

Prvostepeni sud je u predmetnom zahtjevu prikazao razloge zbog kojih je tužena banka predložila pokretanje postupka za rješavanje spornih pravnih pitanja, prema kojima ta tužena smatra neprihvatljivim razloge iz ukidnog rješenja drugostepenog suda. Nadalje, je navedeno da u predmetima u kojima je donijeta pravosnažna dosuđujuća presuda (izjavljene revizije) pojedini od tužioca su ishodili rješenje kojim je sud dopustio ponavljanje postupka koji je pravosnažno završen prijašnjom presudom.

Prvostepeni sud je u predmetnom zahtjevu prikazao i razloge drugostepenog suda iz ukidnog rješenja od 15.04.2016.godine.

Takođe, u predmetnom zahtjevu prvostepeni sud je iznio i sopstveno tumačenje definisanih spornih pravnih pitanja, na slijedeći način:

- da se ne radi o presuđenoj stvari. Pri tome naveo da je potrebno da su ispunjena tri kumulativna uslova i to: da postoji identitet stranaka u istoj ili obrnutoj ulozi, identitet zahtjeva i identitet činjeničnog osnova, da u konkretnom slučaju ne postoji identitet tužbenih zahtjeva. Činjenica da je sud u ranijem postupku o pravovaljanosti ugovora o jemstvu zaključenog sa E. G. (ovdje tužilac) odlučio kao o prethodnom pitanju i prihvatio da izjava nadomješta ugovor o jemstvu ne sprječava sud da o tome raspravlja kao o glavnoj stvari s obzirom da odluka suda o prethodnom pitanju ima pravno dejstvo samo u parnici u kojoj je to pitanje riješeno;
- da je tužba nedopuštena jer tužilac nema pravni interes za podnošenje tužbe za utvrđenje i jer je tužba podnesena nakon dospelosti činidbe. Pri tome naveo da je stav obrazložen u prvostepenoj presudi koja je ukinuta, te da to i dalje smatra (iznijeto pod a-d).

Članom 61a. stav (1) ZPP propisano je ako u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba za zauzimanje stava o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranke zahtjevom pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Federacije BiH radi rješavanja spornog pravnog pitanja.

U konkretnom slučaju, imajući u vidu način na koji je definisano sporno pravno pitanje, ovaj sud je ocjenio da su sporna pravna pitanja formulisana tako da prvostepeni sud traži rješenje konkretnog spora, a što nije smisao člana 61a. stav (1) ZPP niti cilj postupka za rješavanje spornog pravnog pitanja, pa kao takvo nije od značaja za odlučivanje u većem broju predmeta u postupku pred prvostepenim sudom.

Kako u ovom slučaju, prvostepeni sud ne traži da se Vrhovni sud Federacije BiH izjasni o tumačenju procesno pravne ili materijalno pravne odredbe u slučaju njihove nepreciznosti ili kontradiktornosti, a što je stvarni cilj rješavanja spornog pravnog pitanja, to je odlučeno kao u izreci ove odluke primjenom odredbe člana 61. d) stav 2. ZPP.

odjeljenja

Predsjednica Građanskog

Zdravka Grebo Jevtić, s.r.